

ЯКУТСКАЙ
1960

Одному из авторов
сборника Рыкунову

Директор
Якутского книгоиздательства

А. М. М. М. М. М.
Филиппоров
с. с.

30/III - 1960г.

САХА СИРИНЭЭБИ КИНИГЭ ИЗДАТЕЛЬСТВОТА
ЯКУТСКАЙ * 1960

АЙАР ҮЛЭ ҮТҮӨ СУОЛУНАН!

Бэс ыйыгар мутукча сытынан мугутаабыт тыаба
быстахха, сибэккилээх чээл күөх хонууга сырытта
чыычаах барыта ырыаһыкка дылы буолар. Онуоха д
эдэр сааска киһи үкэ сүрэҥин төлөнөөх ийини
саныыр кынаттаах санаатын уустаан-ураннаан кэрэ
этэргэ дьулуһар. Эдэр саас бэйэтэ бэртээхэй поэзия.

Хомуурунньукка үгүс эдэр уонна литератураҕа саҕа
балаан эрэр автордар айымньылара киридилэр. О
истэригэр Саха сиригэр ыччатын II фестивалыгар аһам
литературнай конкурска хайҕаммыт, бириэмийэлэм
айымньылар бааллар.

„Аан дойдуну эргийэ айаннааһын манҕайгы хардыы
сабаланаар“ диигэн өс хөһоһо этэринини, бу дьонтон
нээх эмэ бу кинигэни айар үлэ кэскиллээх кэрэ суол
үктэнэллэрэ эрэбил.

Барыларыгар айар үлэ үтүө суолун баҕарыабын!

*Рыкуов Николай Михайлович 1936
снлаахха Нам өрйуомугар тө
рөөбүтэ. Билигин Саха госудагст-
веннай университетыгар үөрэнэр.*

КОММУНИСТ СҮРЭҔЭ

Бу сүрэҕи тирээн ыталлара,
Син биир тэбэрин уураһпатаҕа.
Кинини кутаа үөһүгэр быраҕаллара,
Төлөн да түүрэ салаабатаҕа.

Кытаанах бу эр сүрэхтэн
Кыларыйбат ыстыгы уһаардар,
Хаһан даҕаны айыллыбатах
Хатан ыстык буолуох этэ.

Көмүскэс бу айыы сүрэхтэн
Хомоҕой хомус тылын иэхтэр —
Эйбэстик да дьүүһүтэн
Эйэни, дьолу туйуох этэ.

Сир сулуһа буолбут Кремль
Өргөһүттэн өр үйэҕэ
Ыһа турдун елбөт күлүмүн
Ильич сүрэҕэ — коммунист сүрэҕэ!

САРЫАЛ

Өстөөгү утары
Күөнүнэн анһан,
Кыһыл сэрии
Киирэрин курдук
Сарыал салаһар,
Сабах кырбаһар
Кутаа уотун
Мин сөбөн турдум.

Саабыла килбэйэр,
Знамя тэлимниир...
О, былыт умайар,
Охсуһуу угуйар!
Харды ахсын
Хахайды хапсан,
Хаанынан устан,
Харага чугуйар.

Мин уоттаах харабым, $\approx$
Мин хатан санаам
Сахарба кыһатын
Суоһугар буолбатах,
Хара түүн даһаны
Хоонһугар буолбатах,
Сырдык харага
Былдыһар быһыгар
Охсуһуу суоһугар,
Ол онно хатанар
Мин уоттаах харабым!
Мин хатан санаам!

СУЛУСТАР

Далай халлаан түгэбэр
Дойдуламмыт сулустар
Ласпыт күн-дьыл кэрэмэн
Ахтылытынны ыраахтар.

Дьолум тыргыл сулуһа —
Чобул хара харахтаах

Мичийбит сахам кыһа
Мэлдьи миигин кытта баар.

Харага түүн ааһыта
Симэлиһэр сулустар
Саһарбаттан, быһыта,
Харахтара олус саатар.

Мин сулуһум, мин көмүһүм
Былыттаах да түүн тыгар.
Баһыйтарбат күнүһүн,
Бэл, чабыл күн сырдыгар.

Хатага дыбар түүнгэ
Титирээбит сулустар,
Күһүнгү толон тэнгэ,
Тымныылара олустар.

Симиттэн оргууй абай
Биэбэйбин куустахпына,
Сүрдээх сылаас буолуоҕа
Сүрэхлэр, бэл, ахсынныһа.

Дьолум тыргыл сулуһа —
Чобул хара харахтаах
Мичийбит саха кыһа
Мэлдьи миигин кытта баар.

Сулустарга туох иһин
Тэнниэм суоҕа сэгэрбин,
Арай, оҕуруо тиһэммин
Анал бэлэх биэрдэрбин.

ФАКЕЛЛА ХААМСЫБ

Киэркэйбит уулуссалаах
Куоратпын субу киэһэ,
Хомпоруун хотой буолан,
Үрдүктэн көрбүт киһи.

Көрбүт киһи, ол эрэри,
Миэхэ үчүгэй хаар устун

Факел тутан илэрим
Бар дчоммунуун бу курдук.

Үөмэлэс көй факеллар,
Хараганы хасты суйдаан,
Күлүбүрүү умайаллар,
Сулустардын кыһайсан.

Кыргышыга геройдуу
Тышнын толук уурбут
Тыйыс, чулуу дьоннорбут
Сүрөхтэрин, маяк курдук,
Сандаардан илэбит бу,
Сиргэ эйэни уруйдуу.

Илэбит тэнгэ үктээн,
Тышынча хорсун Данколар.
Хас биирбит сүрөбиттэн
Факеллар кытыасталлар.

ТАНЯ БЫЫВАРДЫЫР

Таня баара үс саастаах,
Таня мин героиням.
Аабааччым эн, баһаалыста,
Аччыгыйн көрүмэ.

Хойутуурун сөбүлүүр
Хотун дьинэлээх Таня
Тоҕо бачча эрдэлээн,
Дьонун кытта уһугунна?

Элбэхэйин, кылбачыйан,
Ооньуур бөбө халлаанга...
Харахтара эрэ кылайан,
Көтөхтөрөн илэр Таня.

Номнуо кулуун дьинитирэр
Кини тобус-толору.
Музыка дьинитийэр,
Кини көрбөт оболору.

Уоллелле - Уоллелле

Соннорун тас көхөбө
Ыйааттыллар ан бастаан.
Бэйэтэ ылаи көтөбөр
Таняны манна маамата.

Биоллетен ылаи баран,
Книрэллэр быс илгэр,
Ийэтэ, кууһан олорон,
Төбөтүн имэрийэр.

Караас биоллетенга,
~~Уоһа ааһан илгитини,~~
Ийэ кыһын илиитинэн
Бадьяалатта — Ленин.

Көтөхсөн, дьэ, симэммит
Урһаба тийдилэр.
Ленин манна баар эбит:
Таня көрөөт да биллэ.

„Ленин!“ — дии түстэ, тыла
Миньигэстик былдьыйан,
Үөл сибэкки кытыылаах
Портреты ыйа-ыйа.

Эһэтэ олорор дии ити
Мичээринини, бытыктын.
Кыыспыт уунар илиитин
Сыллатыан баарбытты.

Дьон ытыһын таһынар.
Долгуйбут ийэтинини,
Төһкөйөн, Таня угар
Урһаба биоллетены.

Таня баара үс саастаах,
Таня мин героиням,
Аабааччым эн, баһаалыста,
Аччыгыйн көрүмэ.

Дьолдоох кэмнэ дьыл — хонук.
Таня кыыс улаатыаба;

Сааһын ситэн, долгуннуу
Субулдуйуо суһуоҕа.

Маннааҕар өссө ордук
Кэскиллээх үтүө чааска
Кини магнай быбарды
Кэлиэбэ учаастакка.

Эйэ күнүн сылааһын
Сүрэбинэн харыстыы,
Манна бүгүн куолаһын
Бизэритин кыыс саныахтын.

* * *

„Волга, Волга эбэҕкэм...“ —
Аргыһым Волга кыһа
Унаардан суолу быһа
Ыллыр да ыллыр.
Ыппыт охтуу ыйылыр
Күп-күөх „Волга“ массыына
Көбүс-көнө шоссенан.

Эргиччи мин Сахаҥ сирэ
Нэлэһийдэр нэлэһийэр.
Элбэх ээ харах кэрэхсирэ.
Кыраайым эйгэтигэр.

Үмүрүччү сэлэни —
Мөһүүрэ тыалар, тыалар.
Ыраах, үрүҥ эһэлини,
Хаар хайалар сыталлар.

Күн уотугар алаастар
Ньуурдара күлүмүрдүү.
Бэйэлэрэ алмаастан
Итэбэһэ сусхтар дии.

Суолбут уга өттүнэн
Кырыатыйбыт түннүккэ
Эңгэлдүйөн көһүннэ
Лена, Лена эбэҕкэм.

Шоссе сүннэ элэҕнэс...
Тэҥгэ Волга кыһынаан
Ыллаатыбыт Лена
Эбэҕкэбит туһунан.

* * *

Тураһаһым, тохтуу түһүй,
Туйаххынан табыйыма.
Хайдах мин барыам үһү
Тапталлаахпын уурааһыма.

Кини дьоллоох хараһар
Таптал кыымын булбакка,
Хайдах бачча хараһа
Тийиэхпиний муммакка.

Сырдатыа таптал кыыма,
Сулус буолан, иннибин.
Оччоҕо мунуом дуо ама,
Буркунга да түбэстэрбин.

Кини сылаас намын
Алгыс тылын ылбакка,
Хайдах дьэ мин айанһыамый
Ыраах ымоон ыллыкка.

Быраһаайдаһа иликпинэ,
Ким эйигин сэргэттэн
Кылбаһ маһан илиитинэн
Ытан биэриэй, сэгэттэй.

Тураһаһым, тохтуу түһүй,
Туйаххынан табыйыма.
Хайдах мин барыам үһү
Тапталлаахпын уурааһыма.

ПОЭГ КЭРИЭНИГЭР

Туруйалар хаһыыты,
Туһаһа эргийэр
Налы Намын сыһытын
Кэрийэ хаамты, поэт.

Туруйалар

Туруйалар
Туруйалар

Атырдыа набыл ыа
Сэбирдэби сиккирэтэн,
Чараг, ырыа кэриэтэ,
Намылыбар, намылыбар.

Толоонорго, муора курдук,
Бурдук, бурдук, бурдук...

Куолаc ~~көмүс~~ илиитин
Күгнэ уунап, саллаатты,
„Чэйинг үүнүг!“ — диэбиттин
Эйз иһин куоластыбар.

~~Кыһар~~ ~~дала~~ кустук.
Кыһар былаах тэтэрэрт
„Энэ күөх отун устун
Иһэр эдэр этэрэрт“.

Ырыа чэбдик долгуна
Күөгэлдыттэ салгыны.
Иһиллибин эппэйэн:
Ити эн ырыаг, поэт.

Уончалаахтар Хатырык
Лаабырыгар сылдыаммын,
Оболору кытары
Ыллырым эн ырыабын.

Эйбөр ~~көмүс~~ чабылхай
Биир күн — ыьргизэр этэрээт...
Тырымныыра чабылбан,
Ыраах этинг этэрэ...

Туруйалар хаһыыты,
Тина ~~жа~~ эргийэр
Нады Намыг сыһыытын
Кэрийэ хаамтым, поэт.

ЛЕНА ДОЛГУННАРА

Долгуннар дайдылар кизг үөскэ.
Сүрэм мөбүөлүүр мин түөспэр.
Лена, о, көгүл долгунуг
Ырыанан кэпсэтэр уолгунуун.

Долгунгун мэигэстэ угуортан
Дьизэрэйэр өтчүт дьон ырыата;
Долгунгар иһиллэр кынаттаах
Эдэр саас дьулуура, бабата.

Урсунуг хараарар, туртайар —
Бу курдук модунук уордаһан,
О, хаһан бухатыр көлүөнэг
Кыргыһа барбытай, Лена?

Эргиллэн уугуттан испэтэх
Эр-хоһуун дьонноргун кэриэстээн,
Түөскүттэн түллэгини долгуйдуг,
Төлөннөөх тойугу туойдуг дуу?

Долгуннар күүрдүлэр өрүскэ.
Сүрэм мөбүөлүүр сүр күүскэ.
Лена, о, көгүл долгунуг
Ырыанан кэпсэтэр уолгунуун.

КӨЛӨҮН

Күлүмнээн окко түстэ
Көлөһүнүм сүүспүттэн.
Көрүй, уулбут чөмчүүк
Таммалыбырын курдук үкчү.

Мичилигини ооньбуу сытта
Минньигестик күнү кытта.
Сүрэм, өйүм-сааам
Сүмэһинэ манна баар.

Көмүс сизмэ — көлөһүнүм,
Бурдук буолан төл-һүйдүн.
Чээлэй үөскэм сирэмнинэн
Чэлгийдин дойдум иһинэн.

Күлүмнээн окко түстэ
Көлөһүнүм сүүспүттэн
Көниөрү синк буолбатах,
Көр — өлбөт мэңэ уута.